

RAADSMEDEDELING

Onderwerp
Informatie met betrekking tot Philip Morris

Steenbergen; 17 april 2014

Aan de Raad,

Hierbij willen wij u berichten over de ontwikkelingen die plaatsvinden rondom het dossier Philip Morris. Zoals bekend heeft de sigarettenfabrikant op 4 april jongstleden aangekondigd dat ze voornemens is de productie van sigaretten in de fabriek in Bergen op Zoom per 1 oktober aanstaande te stoppen. Dit betekent het ontslag van 1.230 mensen, in totaal 90% van de werkgelegenheid bij de fabriek in Bergen op Zoom. Hiervan zijn 71 medewerkers woonachtig binnen de gemeente Steenbergen. Dat betekent nogal wat voor de hele regio in het zuidwesten van Nederland. Veel gezinnen voelen plotseling een onzekere toekomst.

Vanaf het moment dat het slechte nieuws wereldkundig werd gemaakt, is er op verschillende niveaus overleg gevoerd. De gemeente Bergen op Zoom heeft de regie op zich genomen en is aan de slag gegaan om de gevolgen van sluiting in beeld te brengen.

In deze informatiebrief brengen we u op de hoogte van die eerste stappen die gezet zijn of gezet gaan worden en delen we zoveel mogelijk relevante informatie met u.

Na een eerste week waarin er onder andere door het college van Bergen op Zoom is gesproken met de directie van Philip Morris, met gedeputeerden van de provincies van Noord-Brabant en Zeeland, met de Commissaris van de Koning Wim van de Donk, colleges van de regio gemeenten (waaronder Gemeente Steenbergen) en met een afvaardiging van werknemers van Philip Morris, is iedereen erop gericht om een eerste beeld te vormen van de opgave waar we voor staan. Een grote en eerste verantwoordelijkheid voor de werknemers ligt bij Philip Morris. Maar ook consequenties voor de regio zijn groot; deze kunnen niet alleen door Bergen op Zoom worden aangepakt. Op verschillende niveaus is samenwerking, bij voorkeur via de bestaande netwerkstructuren, noodzakelijk. Wij willen nadrukkelijk gezamenlijk in de regio deze problematiek oppakken waarbij de gemeente Bergen op Zoom in eerste instantie hier de regie rol heeft. Hierbij moet snel geschakeld kunnen worden en is een bepaalde mate van flexibiliteit van belang. In dit grote dossier is een goede structuur belangrijk.

Bergen op Zoom werkt daarom momenteel aan een bestuursopdracht om de aanpak op hoofdlijnen te beschrijven. Het idee is om te gaan werken met een bestuurlijke stuurgroep en drie Taskforces.

- a) Taskforce operations;
- b) Taskforce inhoud/strategie;
- c) Taskforce kansenteam.

De projectleider van **Operations** is aan de slag met het opstellen van een Plan van Aanpak. Er wordt uitgezocht wat de impact is van de sluiting (impactanalyse). Daarbij gaat het om de gevolgen van het banenverlies voor de werknemers van PMI, maar ook voor de toeleveranciers, contractors en ZZP'ers. Uitgangspunt is het begeleiden van mensen van werk naar werk. Daarvoor zal ondermeer een Mobiliteitscentrum opgezet moeten worden waarin samenwerking met onder andere UWV, rPA en BZW noodzakelijk is.

De taskforce **Inhoud & Strategie** richt zich op het versterken van de sociaal-maatschappelijke en economische structuur en verbreding van de werkgelegenheid in Bergen op Zoom en regio. Uiteindelijk doel is een duurzame en evenwichtige economie. Die versterking wordt vooral gezocht in de volgende sectoren: biobased, maintenance, logistiek en vrijetijds economie. Er wordt gezocht naar een brede betrokkenheid vanuit regionale overheden, kennisinstellingen en bedrijfsleven.

De taskforce **Kansenteam** wordt vanuit Inhoud & Strategie gevoed en het initiatief hierin ligt bij de Provincies. Het gaat hierbij vooral om het onderzoeken van kansen en mogelijkheden op nationaal en internationaal niveau en het inzetten van lobby richting Den Haag en Brussel.

De afgelopen periode zijn verschillende (kleine) initiatieven opgezet:

- De gemeente Bergen op Zoom heeft de regie rol genomen.
- Er is een Vraagpunt ingericht waar alle vragen en initiatieven worden verzameld. Het vraagpunt is te bereiken via het mailadres: infoPM@bergenopzoom.nl
- Er is intensief contact in de regio, met de provincie(s) en ministeries.
- Afgelopen dinsdag, 15 april is er een regio-bijeenkomst geweest in Bergen op Zoom met de contactambtenaren Economie en Sociale Zaken waarbij zij geïnformeerd zijn en zijn uitgenodigd om mee te denken. Wij waren hier ambtelijk vertegenwoordigd door het afdelingshoofd Beleid, regie functionaris sociale zaken en beleidsmedewerker economische ontwikkelingen. Vanuit de ambtelijke organisatie is tevens de hulp geboden om gezamenlijk de problematiek te willen oppakken.
- Vanuit Bergen op Zoom wordt gewerkt aan een bestuursopdracht dat naar verwachting volgende week in het college van Bergen op Zoom wordt behandeld.
- Op woensdag 23 april is er een Bestuurlijk overleg (Stuurgroep).
- Er is een begin gemaakt met het opstellen van een strategisch communicatieplan.

Als bijlage is ter informatie bijgevoegd de twee brieven die op woensdag 16 april door minister Kamp (EZ) naar de Voorzitter van de Tweede Kamer gestuurd die betrekking hebben op Philip Morris.

De eerste brief stuurt Minister Kamp ook namens de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. In de brief wordt op verzoek van de Tweede Kamer ook antwoord gegeven op vragen die de FNV aan het Kabinet had gesteld.

De tweede brief is de beantwoording van een brief van de Tweede Kamerleden Hamer en Kuiken van de PvdA.

Als laatste rest ons te melden dat we er alles aan moeten proberen te doen om in de regio zoveel mogelijk werknemers van de tabaksfabrikant de komende maanden elders aan een baan te helpen en gezamenlijk toekomstige economische kansen moeten grijpen om de werkgelegenheid te versterken en te laten groeien.

Hoogachtend,

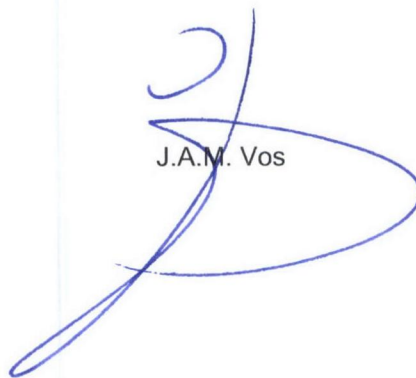
Burgemeester en wethouders van Steenbergen,

de loco-secretaris,

de burgemeester,

R.A.J.M. Bogers

J.A.M. Vos

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres

Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Datum 16 april 2014
Betreft Sluiten fabriek Philip Morris in Bergen op Zoom

Geachte Voorzitter,

Ons kenmerk

14067544

Naar aanleiding van het verzoek van uw Kamer in de regeling van werkzaamheden van 8 april jl. stuur ik u, mede namens de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, een brief over de sluiting van de fabriek van Philip Morris in Bergen op Zoom. In deze brief geef ik ook, cf. het verzoek van uw Kamer, een reactie op de brief die de FNV op 7 april jl. aan een aantal leden van het kabinet heeft gestuurd.

Sluiting fabriek Philip Morris Bergen op Zoom

Sigarettenfabrikant Philip Morris heeft op 4 april jl. het voorgenomen besluit aangekondigd te stoppen met de productie van sigaretten in Nederland. Dit betekent het ontslag van 1.230 mensen, in totaal 90% van de werkgelegenheid bij de fabriek in Bergen op Zoom. Dat is een enorme klap voor het personeel dat het betreft. Achter ieder ontslag gaat een persoonlijk verhaal schuil van een werknemer die met zijn of haar gezin plotseling de zekerheid van zijn werk ziet verdwijnen en daar een onzekere toekomst voor in de plaats ziet komen.

Deze beslissing heeft niet alleen gevolgen voor de werknemers van Philip Morris, maar ook voor de toeleveranciers in de logistiek, catering en de schoonmaaksector in de regio. De sluiting van de fabriek heeft daarmee een grote impact op de arbeidsmarkt voor de regio Zuidwest-Brabant. De werkzaamheden in de fabriek worden per 1 oktober 2014 stopgezet. Na de sluiting blijven bij Philip Morris Nederland nog 131 banen bestaan. Dit zijn voornamelijk kantoorbanen voor twee verschillende bedrijfstakken van Philip Morris.

Achtergrond sluiting fabriek Philip Morris

Het kabinet is op 4 april door Philip Morris op de hoogte gesteld van de beslissing om de fabriek in Bergen op Zoom vanwege bedrijfseconomische redenen te sluiten. Het kabinet betreurt deze beslissing. Bij het goede vestigingsklimaat in Nederland hoort echter ook dat de overheid de eigen verantwoordelijkheid van een bedrijf respecteert, indien een beslissing vanwege conjunctureel moeilijke tijden of ontwikkelingen in de sector genomen wordt. Wanneer een bedrijf bij het nemen van bedrijfsmatige keuzes tegen hindernissen aanloopt die de overheid zou kunnen wegnemen, dan kan de overheid daar een rol spelen. Het gaat hierbij om zaken als vergunningen, toegang tot financiering of verstoring van het gelijke speelveld ten opzichte van andere landen.

Met de directie van Philip Morris worden gesprekken gevoerd om meer duidelijkheid te verkrijgen over de achtergrond van de beslissing. Daarbij is ook de vraag aan de orde gesteld of het bedrijf andere mogelijkheden heeft overwogen dan het stoppen van de productie in Bergen op Zoom. Uit een eerste toelichting van de directie is gebleken dat de sluiting van de fabriek de uitkomst van een bedrijfsmatige afweging is geweest. Philip Morris in Bergen op Zoom produceert met name voor de Europese en Japanse markt, waarbij het gaat om ruim 70 miljard sigaretten per jaar. Philip Morris geeft aan dat de verkoop van sigaretten in Europa met 20% is gedaald. Die daling zou zijn veroorzaakt door het feit dat er minder mensen roken, dat mensen overstappen op goedkopere producten zoals shag, en door illegale handel. Ook de uitvoer vanuit Europese fabrieken is gedaald. De dalende vraag heeft geleid tot grote overcapaciteit in de fabrieken van Philip Morris in de Europa. Herstel van de verkoop van sigaretten acht Philip Morris erg onwaarschijnlijk.

Tot nu toe is geprobeerd fabriekssluitingen in Europa te voorkomen door af te slanken en te stroomlijnen. De volumedaling is echter zo groot dat deze aanpak volgens Philips Morris onhoudbaar is.

Philips Morris is op basis van eigen analyse tot de beslissing gekomen de Nederlandse fabriek te sluiten. Deze beslissing heeft, zo geeft de directie van Phillip Morris aan, niets te maken met het Nederlandse beleid en regelgeving, of het Nederlandse vestigingsklimaat.

Inzet overheid

De eerste en belangrijkste zorg van de overheid betreft nu de mensen die hun baan verliezen. Voor de werknemers is een goed sociaal plan van groot belang. Philip Morris draagt, gezien de gezonde financiële positie van het bedrijf, als eerste de verantwoordelijkheid voor haar werknemers. De overheid ziet er actief op toe dat het bedrijf die verantwoordelijkheid op juiste wijze invult en de noodzakelijke maatregelen neemt die nodig zijn om voor ontslagen werknemers nieuw werk te vinden. Op het terrein van Philip Morris wordt een mobiliteitscentrum ingericht, dat wordt gefinancierd door Philip Morris.

De provincie Noord-Brabant, de gemeente Bergen op Zoom en het Ministerie van Economische Zaken kijken daarnaast naar de impact van de bedrijfsbeslissing op de regio voor de langere termijn. De economie van de regio Zuidwest-Brabant kenmerkt zich door een redelijk sterke economische structuur. Het werkloosheidspercentage ligt onder het landelijk gemiddelde. Verder is West-Brabant strategisch gelegen tussen de havengebieden Antwerpen en Rotterdam en beschikt het over sterke clusters in logistiek, maintenance en biobased economy. De regio heeft daardoor een relatief goede uitgangspositie.

De provincie Noord-Brabant zal een strategische werkgroep instellen, bestaande uit gemeente, regio, en het rijk, om die uitgangspositie verder te versterken. Deze werkgroep zal de kansen voor extra structuurversterking in kaart brengen. Daarbij wordt de focus met name gericht op de reeds sterke clusters en de inzet van

regionale ontwikkelingsmaatschappijen, Europese structuurfondsen zoals EFRO en instrumenten uit het bedrijfslevenbeleid.

Gebruik overheidsinstrumentarium door Philip Morris

De FNV vraagt in haar brief van 7 april jl. welke overheidsinstrumenten Philip Morris International in de afgelopen 10 jaar heeft gebruikt. Op de vestiging in Bergen op Zoom zijn nauwelijks tot geen R&D-activiteiten. Het gebruik van WBSO is derhalve in deze periode minimaal geweest. In 2008 heeft Philip Morris een subsidie van CO2 Reductie Verkeer en Vervoer aangevraagd en toegekend gekregen (ad €250.000).

Voorts vraagt de FNV naar afspraken tussen Philip Morris International en de Belastingdienst. De staatssecretaris van Financiën zal uw Kamer hier separaat over informeren naar aanleiding van de vragen die de leden Merkies en Klaver over dit onderwerp hebben gesteld op 10 april jl. (Kenmerk 2014Z06609).

Conclusie

Het kabinet, de provincie en de gemeente blijven de komende periode in overleg met de werknemers en de directie van Philip Morris om de negatieve gevolgen van sluiting van de fabriek in Bergen op Zoom voor de betrokkenen te beperken en waar mogelijk kansen voor de regio te benutten. Wij zullen uw Kamer van relevante ontwikkelingen op de hoogte houden.

(w.g.) H.G.J. Kamp
Minister van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres

Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Datum 16 april 2014

Betreft Beantwoording vragen over de sluiting van Philip Morris in Bergen op Zoom

Ons kenmerk

14067572

Uw kenmerk

2014Z06535

Geachte Voorzitter,

Hierbij stuur ik u, mede namens de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), de antwoorden op de vragen van de leden Hamer en Kuiken (beiden PvdA) over het besluit van Philip Morris om 90% van het personeel van haar fabriek in Bergen op Zoom te ontslaan (ingezonden 9 april 2014).

1

Hebt u kennisgenomen van het besluit van Philip Morris om 90% van de banen in de fabriek in Bergen op Zoom te schrappen?

Antwoord

Ja.

2

Hoe beoordeelt u het aangekondigde massa-ontslag? Is dit in uw ogen überhaupt te verdedigen en bent u bereid hierover op zeer korte termijn in contact te treden met de directie van Philip Morris Nederland?

Antwoord

Het besluit van Philip Morris is in de eerste plaats zeer ingrijpend voor alle medewerkers die hun baan verliezen, en voor hun gezinnen. Het besluit van het bedrijf is een bedrijfsmatige keuze geweest die gebaseerd is op een sterk verminderde afzet van sigaretten en - als gevolg daarvan - een overcapaciteit in de productie binnen Europa. Philip Morris geeft aan dat het besluit van het bedrijf niet is veroorzaakt door het Nederlandse beleid of het Nederlandse vestigingsklimaat. Het is aan het bedrijf om deze bedrijfsmatige afwegingen te maken. Vanuit mijn ministerie is direct na het bekend worden van het voorgenomen besluit contact opgenomen met het bedrijf.

3

Deelt u de mening dat zo'n grootschalig verlies van werkgelegenheid in deze regio bijzonder zorgwekkend is en dat snel handelen noodzakelijk is om de schade te beperken? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Ja. Philip Morris is een belangrijke werkgever en de sluiting betekent een verlies voor de lokale en regionale economie. Op de korte termijn heeft het zo spoedig mogelijk van werk naar werk begeleiden van de betreffende medewerkers de prioriteit van het kabinet. Philip Morris heeft hierin een belangrijke taak. Voor de middellange en lange termijn wordt ingezet op structurele versterking van de economie. Onder regie van de provincie Noord-Brabant, en met medewerking van alle betrokken partijen, wordt een plan van aanpak opgesteld om de economische structuur van de regio te versterken. Het uitgangspunt hiervoor vormen de beschikbare strategische visies en economische agenda's voor dit gebied, waarin de clusters Biobased, Logistiek en Maintenance centraal staan.

4

Wordt door het UWV (Uitvoeringsorgaan Werknemersverzekeringen) geanticipeerd op een grote toename van werkzoekenden in de betreffende regio?

5

Is het mogelijk om, net als elders is gebeurd, eventueel een mobiliteitscentrum op te richten voor de werknemers van Philip Morris in Bergen op Zoom en getroffen toeleveranciers?

Antwoord 4 en 5

Voor de werknemers van Philips Morris in Bergen op Zoom is een goed sociaal plan nu van groot belang. De gesprekken hierover met de ondernemingsraad en de vakbonden lopen op dit moment. Philip Morris zal in deze onderhandelingen aangesproken worden op de verantwoordelijkheid die het bedrijf heeft ten aanzien van de werknemers en de werkgelegenheid in de regio, zeker gelet op de gezonde financiële positie van het bedrijf. Philip Morris heeft reeds aangegeven de zorg voor het naar nieuw werk begeleiden van de werknemers op zich te nemen en treft inmiddels voorbereidingen voor het inrichten van een mobiliteitscentrum. Dit mobiliteitscentrum wordt door Philip Morris zelf gefinancierd.

Tot de eerste dag van werkloosheid ligt de verantwoordelijkheid voor opvang en begeleiding van medewerkers bij het bedrijf zelf en de sociale partners. De mensen die nog geen nieuw werk hebben kunnen vinden, kunnen rond 1 oktober een WW-aanvraag indienen. Het UWV is er op ingericht om deze WW-aanvragen tijdig te beoordelen. Wanneer medewerkers in de tussentijd vragen hebben naar aanleiding van de aangekondigde bedrijfssluiting, kan UWV deze uiteraard beantwoorden. In overleg met het bedrijf kan ook collectieve voorlichting aan werknemers gegeven worden.

6

Deelt u de mening dat de recente reorganisatiegolf, waarbij bedrijven de activiteiten vaak verplaatsen naar lageloonlanden, vraagt om gerichtere politiek die inzet op het stimuleren van de (maak)industrie in Nederland en dat reshoring daarin een belangrijke rol kan spelen?

Antwoord

De industrie is, met een aandeel van 13% in de toegevoegde waarde, een belangrijke motor van de Nederlandse economie. Ook is zij zeer innovatief, getuige het aandeel van 58,1% van de private uitgaven aan onderzoek en ontwikkeling in Nederland, en heeft zij internationaal vergeleken een hoge arbeidsproductiviteit. Vanwege onderlinge verwevenheid zorgt de industrie ook voor economische activiteit in andere sectoren, bijvoorbeeld de dienstensector.

Het kabinetsbeleid is erop gericht om de concurrentiekracht van de industrie en ook andere bedrijven te versterken. Tijdens de Hannover Messe is op 7 april jl. het rapport 'Smart Industry, Dutch Industry fit for the future' gepresenteerd. Het rapport is opgesteld in samenwerking met het Ministerie van Economische Zaken, FME-CWM, TNO, VNO-NCW en de Kamer van Koophandel. Het rapport beschrijft de ontwikkelingen in de industrie, met name op het gebied van ICT, digitalisering en 'internet of things' die zorgen voor onderlinge verbondenheid in de productieketen tussen apparaten en toeleveranciers. Dit leidt tot verregaande mogelijkheden om productieprocessen te optimaliseren, flexibeler in te spelen op de wensen van de klant (maatwerk) en ook tot nieuwe verdienmodellen. Als vervolg op het smart industry-rapport zal een team met vertegenwoordigers van bedrijven, kennisinstellingen en de overheid voor 1 september a.s. een actieagenda opstellen. Deze agenda vormt een verdieping van het topsectorenbeleid en de daaraan gekoppelde ICT-agenda, en zal onder andere ingaan op nieuwe businessmodellen, R&D, scholing en de randvoorwaarden die de overheid kan stellen om de transitie door de industrie te versnellen.

Genoemde ontwikkelingen bieden ook kansen voor reshoring, het terughalen van productie uit het buitenland. Een voorbeeld daarvan is het terughalen door Philips van de productie van scheerapparaten naar Drachten, waar een hoogtechnologische productiefaciliteit is gerealiseerd. Reshoring is echter een betrekkelijk nieuw fenomeen waarvan de betekenis voor Nederland nog niet duidelijk is. Mede naar aanleiding van eerdere discussies hierover in uw Kamer wordt er door het Ministerie van SZW en EZ nader onderzoek gedaan naar reshoring. Rond de zomer ontvangt uw Kamer een brief over de uitkomsten van dit onderzoek.

(w.g.) H.G.J. Kamp
Minister van Economische Zaken